

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

**методичні рекомендації
для підготовки до семінарських занять та самостійної підготовки**

Одеса — 2018

К 82
УДК 343.26 (477) (058)

Схвалено та рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Одеського державного університету внутрішніх справ
Протокол №3 від 30.10.2018 р.

Укладачі:

Кулик Л. М. - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ

Резніченко Г. С. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ

Рецензенти:

Плужнік О. І. - кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ

Шаблистий В. В. - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної підготовки є частиною курсу “Кримінально-виконавче право”. Призначені для здобувачів вищої освіти. У роботі чітко і доступно викладено методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять з дисципліни “Кримінально-виконавче право”, наведені завдання для самостійної підготовки.

Кримінально-виконавче право : методичні рекомендації / уклад. Кулик Л. М., Резніченко Г. С. Одеса : ОДУВС, 2018. - 42 с.

©Кулик Л. М., Резніченко Г. С. 2018 р.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Тематичний план навчальної дисципліни “Кримінально-виконавче право”.....	6
2. Теми семінарських занять з навчальної дисципліни “Кримінально-виконавче право”.....	7
3. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни “Кримінально-виконавче право”.....	8
4. Завдання для самостійної підготовки за темами семінарських занять.....	22
5. Методи контролю(поточний та підсумковий контроль).....	27
6. Критерії оцінювання знань.....	29
7. Питання для підсумкового контролю.....	31
8. Словник основних термінів (глосарій).....	34
9. Список рекомендованої літератури.....	40

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної підготовки з навчальної дисципліни «Кримінально-виконавче право» призначені для студентів 3-го курсу факультету № 4 галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітній ступінь “бакалавр”.

Дисципліна «Кримінально-виконавче право», є однією з загальнопрофесійних юридичних дисциплін, що вивчається усіма студентами незалежно від обраної ними спеціалізації. Знання кримінально-виконавчого права і вміння застосування його норм - неодмінна умова професійної майстерності юриста.

Обов'язковість вивчення Кримінально-виконавчого права обумовлено тією обставиною, що воно становить органічний елемент структури дисциплін «кримінального циклу». Кримінально-виконавче право абсолютно самостійна галузь права у загальній системі права, що вивчає виконання всіх видів кримінальних покарань.

Кримінально-виконавче право як галузь має тісні галузеві та міжгалузеві зв'язки з іншими галузями права - кримінальним, цивільним, трудовим, сімейним, адміністративним і іншими - у разі, коли ці галузі права регулюють схожий спектр суспільних інтересів і відносин.

Вивчення даної дисципліни нерозривно пов'язане з освоєнням навчальних дисциплін кримінально-правового комплексу, складовою частиною якого є кримінальне право і кримінально-процесуальне право, що пов'язані з питаннями встановлення, застосування та реалізації кримінальної відповідальності та її основної форми - покарання.

В результаті вивчення зазначеної дисципліни, студенти повинні придбати теоретичні знання про правові основи виконання кримінальних покарань, а також виробляти навички та вміння роботи з нормативними правовими актами, що регламентують сферу виконання покарань з комплексного аналізу і вирішенню питань, що виникають в юридичній практиці при виконанні (відбуванні) окремих видів кримінальних покарань.

Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінально-виконавче право» є забезпечення системного засвоєння студентами знань про кримінально-виконавче право як галузь українського права, а також формування навичок оволодіння застосування норм права у сфері правового регулювання виконання (відбування) кримінальних покарань, в майбутньому необхідних для здійснення професійної діяльності.

Досягнення вищезазначених цілей реалізується шляхом вирішення наступних **завдань**:

1. надання студентам знань про основи кримінально-виконавчого права і правове регулювання виконання кримінальних покарань;
2. вироблення у студентів умінь орієнтуватися в джерелах

кримінально-виконавчого права, а також аналізувати і узагальнювати вивчений навчальний матеріал;

3. навчання правильному застосуванню на практиці норм кримінально-виконавчого права;

4. сприяння формуванню та розвитку у студентів високої правової культури, а також високого рівня правосвідомості як важливої передумови дотримання законності при виконанні кримінальних покарань та організації діяльності органів, що виконують покарання;

Видається доцільним така структура викладу дисципліни, при якій поєднується теоретичне осмислення матеріалу, вироблення практичних навичок з самостійною роботою студентів.

Вимоги до рівня освоєння дисципліни

У результаті освоєння дисципліни студент повинен:

Знати:

1. систему кримінальних покарань, а також систему органів і установ, що реалізують ці покарання;

2. цілі, поставлені законодавцем перед кримінальним покаранням, а також передбачені законом засоби досягнення поставлених цілей;

3. особливості виконання та відбування різних видів кримінальних покарань.

Вміти:

1. тлумачити і застосовувати норми кримінально-виконавчого права;

2. аналізувати юридичні факти, які породжують, змінюють і припиняють кримінально-виконавчі правовідносини;

3. приймати рішення (готувати проекти рішень) в суворій відповідності з нормами кримінально-виконавчого права.

Володіти:

1. понятійно-категоріальним апаратом кримінально-виконавчого права;

2. навичками роботи з нормативними правовими актами, що діють у сфері виконання та відбування кримінальних покарань;

3. формами і методами захисту прав людини в кримінально-виконавчій системі.

1. Тематичний план навчальної дисципліни “Кримінально-виконавче право”

(для студентів 3-го курсу факультету № 4 галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітній ступінь “бакалавр”)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	с	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовний модуль 1						
Тема № 1. Кримінально-виконавча політика та кримінально-виконавче право України	6	2	2			2
Тема № 2. Джерела (форми) кримінально-виконавчого права та кримінально-виконавче законодавство. Міжнародно-правові стандарти поводження із засудженими	4	-	-			4
Тема № 3. Правовий статус засуджених	2	-	-			2
Тема № 4. Органи та установи, які виконують покарання, їх функції та завдання	6	2	2			2
Тема № 5. Порядок та умови виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі	8	2	-			6
Тема № 6. Правове регулювання та порядок виконання покарань, що пов'язане з проходженням військової служби	4	-	-			4
Тема № 7. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення волі	10	2	2			6
Тема № 8. Порядок та умови	6	2	-			4

виконання покарань у виді довічного позбавлення волі та арешту						
Тема № 9. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками та неповнолітніми	4	-	-			4
Тема № 10. Звільнення від відбування покарання	6	2	2			2
Тема № 11. Нагляд та здійснення контролю за особами, звільненими від відбування покарання	2	-				2
Тема № 12. Порядок та умови виконання покарань в зарубіжних країнах	2	-	-			2
Всього за рік	60	12	8	-	-	40

2. Теми семінарських занять з навчальної дисципліни “Кримінально-виконавче право”

(для студентів 3-го курсу факультету № 4 галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітній ступінь “бакалавр”)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Кримінально-виконавча політика та кримінально-виконавче право України	2
2.	Органи та установи, які виконують покарання, їх функції та завдання	2
3.	Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення волі	2
4.	Звільнення від відбування покарання	2
	Разом	8

3. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни “Кримінально-виконавче право”
(для студентів 3-го курсу факультету № 4 галузь знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітній ступінь “бакалавр”)

Семінарське заняття № 1

Тема №1. Кримінально-виконавча політика та кримінально-виконавче право України

Час семінару – 2 години

Форма проведення семінару – активна

Мета – активізація роботи студентів з вивчення понять кримінально-виконавчого права та кримінально-виконавчої політики України

Завдання: ознайомитися з різними формулюваннями поняття кримінально-виконавчого права, уявити предмет і місце кримінально-виконавчого права у системі українського права

Навчальні питання

1. Поняття та зміст кримінально-виконавчої політики України.
2. Поняття, предмет і методи кримінально-виконавчого права. Система принципів.
3. Кримінально-виконавче законодавство: поняття, предмет, завдання.
4. Кримінально-виконавчі правовідносини та їх елементи.
5. Наука кримінально-виконавчого права.

Методичні рекомендації для підготовки до семінарського заняття

У першому питанні необхідно розглянути поняття та розкрити сутність кримінально-виконавчої політики, як однієї з складових частин соціальної політики держави. При вивченні політики держави у сфері виконання кримінального покарання необхідно розглянути соціальне призначення, завдання, зміст і форми вираження, засоби, методи і суб'єкти формування та реалізації кримінально-виконавчої політики держави. Питання про кримінально-виконавчу політику – ключове. Від його розуміння залежить засвоєння таких питань курсу, як цілі і завдання кримінально-виконавчого законодавства, основні засоби виправлення засуджених, правове становище засуджених та ін. Необхідно знати основні принципи кримінально-виконавчої політики в сучасних умовах. Важливо також уявити співвідношення політики і кримінально-виконавчого права. При відповіді на друге запитання необхідно звернутися до положень теорії права про те, що розуміється під галуззю права.

Слід вказати на основні ознаки, що характеризують кримінально-

виконавче право як самостійну галузь: власні предмет, метод правового регулювання, система норм. Необхідно уявити систему принципів кримінально-виконавчого права, їх зміст що дозволяє краще зрозуміти специфіку кримінально-виконавчого права і його призначення. Зміст предмета кримінально-виконавчого права зазначено в ч. 2 ст. 1 КВК. Курсанту рекомендується провести порівняльний аналіз даної норми зі ст. 1, 2 раніше діючого Виправно-трудоного кодексу УРСР та визначити, як змінився предмет кримінально-виконавчого права. Розглядаючи питання про метод регулювання даної галузі права, слід вказати не тільки на його переважно імперативний характер, а й на можливість застосування інших методів - диспозитивного, заохочення, знайти в КВК України приклади. Необхідно знати положення загальної теорії права про поняття принципів права. Слід звернути увагу на те, що принципи кримінально-виконавчого права базуються на загальних принципах права, принципах інших галузей права, що регулюють боротьбу зі злочинністю, і принципах політики держави у сфері виконання покарання. Рекомендується провести порівняльний аналіз законодавчого закріплення принципів у Конституції України, Кримінальному та Кримінально-виконавчому кодексах України.

Під час розгляду третього питання слід розглянути кримінально-виконавче законодавство в широкому сенсі як систему джерел (форм) кримінально-виконавчого права, а також у вузькому, а саме, звернути увагу на те, що кримінально-виконавче законодавство - це система законів, яка безпосередньо регулює суспільні відносини, що виникають з приводу і в процесі виконання (відбування) всіх видів кримінальних покарань та застосування інших заходів кримінально-правового впливу. Отже курсант повинен розуміти як співвідносяться поняття джерела кримінально-виконавчого права та кримінально-виконавче законодавство. Характеризуючи види джерел кримінально-виконавчого права, потрібно підкреслити, що в останні роки виявляється тенденція пріоритетної ролі міжнародних правових актів у їх співвідношенні з відповідним законодавством України.

Що стосується четвертого питання, то тут необхідно чітко засвоїти визначення кримінально-виконавчих правовідносин, навчитися виділяти їх основні характерні риси. Дуже важливо визначити структуру (суб'єкти, об'єкт, зміст) кримінально-виконавчих правовідносин і вміти їх коротко прокоментувати. Звернути увагу на підстави виникнення і припинення кримінально-виконавчих правовідносин. Далі слід порівняти кримінально-правові відносини з кримінально-виконавчими.

Для відповіді на п'яте питання слід пам'ятати, що предмет курсу кримінально-виконавчого права становить відповідна йому галузь науки. Відповідно необхідно розрізняти кримінально-виконавче право як галузь права, як науку і як навчальну дисципліну (курс). Предмет науки і курсу кримінально-виконавчого права ширше предмета галузі права: так, в курсі даної галузі права на відміну від власне галузі права вивчаються політика

держави в сфері виконання покарання, історія розвитку українського законодавства, кримінально-виконавче право зарубіжних країн та ін.

Питання для обговорення

1. Зміст, суб'єкти та тенденції сучасної кримінально-виконавчої політики в Україні.
2. Сучасний стан реалізації політики та законодавства у сфері виконання покарань.
3. Поняття кримінально-виконавчого права і його співвідношення з іншими галузями права та навчальними дисциплінами.
4. Система сучасного українського кримінально-виконавчого законодавства та його структура і зміст.
5. Принципи кримінально-виконавчої політики, кримінально-виконавчого законодавства і права.
6. Співвідношення кримінально-виконавчого законодавства України з міжнародно-правовими актами в галузі виконання покарань і поводження із засудженими.
7. Система чинних міжнародних актів про поводження з засудженими, їх класифікація і загальна характеристика.

Теми рефератів, доповідей

- Історія становлення та розвитку кримінально-виконавчої політики.
- Кримінально-виконавча політика України на сучасному етапі, її зміни та труднощі реалізації.
- Кримінально-виконавча політика у співвідношенні до світової практики організації системи виконання кримінальних покарань.

Рекомендована література:

Базова:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003 № 1129-IV - Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3-4. - Ст. 21. Із наступними змінами та доповненнями. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
2. Кримінально-виконавче право : навчальний посібник / уклад. Конопельський В. Я., Резніченко Г. С., Грішин В. А., Марченко О. А., Кричевська Х. О. Одеса : ОДУВС, 2018. - 343 с.
3. Виконання кримінальних покарань та пробації. Законодавство. Роз'яснення. Зразки документів : навчальний посібник / уклад. Ковальський В. С. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 824 с.
4. Кримінально-виконавче право України [У схема та таблицях]: Навч. посібник / За заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. / [Олефір В. І., Колб О. Г., Рогатинська Н. З., Ткачук В. Є., Банах С. В.] – Київ, 2016. - 264 с.
5. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні

питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2016. - 158 с.

6. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2015. – 392 с.

Допоміжна:

1. Богатирьов І. Г. Теорія дослідження пенітенціарної системи України через призму науки кримінально-виконавчого права / І. Г. Богатирьов, О. О. Шкута // Публічне право. - 2016. - № 2. - С. 189-195.

2. Богатирьов І. Г. Криза пенітенціарної реформи в Україні: причини та шляхи їх вирішення / І. Г. Богатирьов // Право і суспільство. - 2016. - № 4. - С. 161-166.

Семінарське заняття № 2

Тема №4. Органи та установи виконання покарань, їх функції та завдання

Час семінару – 2 години

Форма проведення семінару – інтерактивна

Мета – активізація роботи студентів з вивчення структури та змісту системи установ і органів, які виконують кримінальні покарання, системи контролю за діяльністю персоналу установ і органів, які виконують кримінальні покарання.

Завдання: ознайомитися з кримінально-виконавчою системою України: завданнями, структурою і засадами діяльності; визначати статус, завдання та функції установ і органів, які виконують кримінальні покарання; особливості компетенції різних контролюючих суб'єктів.

Навчальні питання

1. Характеристика кримінально-виконавчої системи України.
2. Поняття органів виконання покарань, їх основне соціальне призначення, завдання і місце в системі органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю.
3. Державна кримінально-виконавча служба України, її правове становище та завдання.
4. Види органів і установ виконання покарань та їх характеристика.
5. Значення і поняття контролю за діяльністю установ і органів виконання покарань.

Методичні рекомендації для підготовки до семінарського заняття

У першому питанні, перш за все, необхідно розглянути поняття та соціально-правове призначення кримінально-виконавчої системи. Треба

пам'ятати, що діяльність суду, державних органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, установ і органів виконання покарань, нерозривно пов'язана між собою. Цей взаємозв'язок, незважаючи на відмінність правових основ, форм і методів їх діяльності, зумовлюється покладеними на них завданнями боротьби зі злочинністю. Необхідно звернути увагу на основні ознаки, завдання кримінально-виконавчої системи і таким чином дійти до загальної характеристики кримінально-виконавчої системи.

Під час розгляду другого питання слід визначити місце органів виконання покарань в кримінально-виконавчій системі, знайти характерні ознаки саме органів виконання покарань та їх основні цілі. Особу увагу треба приділити уповноваженим органам з питань пробації та її ролі серед органів виконання покарань.

Для повної відповіді на третє питання необхідно ознайомитися з положеннями Закону України “Про державну кримінально-виконавчу службу” від 23.06.2005р. № 2713-IV, у якому знаходяться усі найголовніші відповіді стосовно завдань, структури та повноважень Державної кримінально-виконавчої служби України.

У четвертому питанні перш за все необхідно чітко розрізняти органи та установи виконання покарань, виділяти їх особливості, вміти надавати як загальну характеристику органів та установ, так і характеризувати окремий орган чи окрему установу. Для кращого з'ясування матеріалу з цього питання рекомендується вивчити напам'ять ст. 11 КВК України.

При розгляді п'ятого питання необхідно звернутися до 4 глави КВК України, де регламентовано нагляд і контроль за виконанням кримінальних покарань в Україні. Також треба підкреслити, що контроль є комплексним явищем і реалізується у кількох формах (прокурорський нагляд, відомчий контроль, контроль державної влади і органів місцевого самоврядування, судовий контроль, міжнародний контроль). Отже необхідно розглянути особливості кожної форми контролю.

Питання для обговорення

1. Принципи діяльності, структура, компетенція та підпорядкованість органів і установ виконання покарань.
2. Державна кримінально-виконавча служба України, її правове становище та завдання.
3. Поняття та сфера компетенції уповноваженого органу з питань пробації
4. Характеристика системи установ виконання покарань.
5. Виправні колонії, їх види, основне призначення і правове становище.
6. Кримінально-виконавчі установи, їх особливості та функції.
7. Участь громадськості в діяльності органів і установ виконання покарань.

Теми рефератів, доповідей

- Стан і перспективи розвитку системи органів і установ виконання

покарань в сучасний період.

- Соціально-правовий захист персоналу установ і органів виконання покарань.

- Участь громадськості в діяльності установ і органів виконання покарань.

Рекомендована література

Базова:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003 № 1129-IV - Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3-4. - Ст. 21. Із наступними змінами та доповненнями. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
2. Кримінально-виконавче право : навчальний посібник / уклад. Конопельський В. Я., Резніченко Г. С., Грішин В. А., Марченко О. А., Кричевська Х. О. Одеса : ОДУВС, 2018. - 343 с.
3. Виконання кримінальних покарань та пробації. Законодавство. Роз'яснення. Зразки документів : навчальний посібник / уклад. Ковальський В. С. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 824 с.
4. Кримінально-виконавче право України [У схема та таблицях]: Навч. посібник / За заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. / [Олефір В. І., Колб О. Г., Рогатинська Н. З., Ткачук В. Є., Банах С. В.] – Київ, 2016. - 264 с.
5. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2016. - 158 с.
6. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2015. – 392 с.

Допоміжна:

1. Колб О. Г. Про деякі змістовні елементи поняття "кримінально-виконавча діяльність персоналу органів та установ виконання покарань" / О. Г. Колб, В. В. Ремєга // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2017. - № 1. - С. 164-172.
2. Ліховіцький Я. О. Персонал органів та установ виконання покарань як суб'єкт реалізації сучасної кримінально-виконавчої політики / Я. О. Ліховіцький // Вісник Чернівецького факультету Національного університету "Одеська юридична академія". - 2017. - Вип. 3. - С. 102-111.

Семінарське заняття № 3

Тема №7. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення волі

Час семінару – 2 години

Форма проведення семінару – інтерактивна

Мета – активізація роботи студентів з вивчення теоретичних положень про систему виконання покарань у виді позбавлення волі. Поняття, а також про форми вираження і функції режиму в місцях позбавлення волі.

Завдання: вміти розкрити зміст режиму у виправних установах відповідно до чинного законодавства та особливості сучасного правового регулювання виховного впливу на засуджених до позбавлення волі; вміти охарактеризувати основні нормативні правові акти, які регламентують забезпечення життєдіяльності засуджених та умови відбування покарання у різних видах виправних установ

Навчальні питання

1. Позбавлення волі як вид покарання: поняття, зміст, мета.
2. Класифікація засуджених до позбавлення волі.
3. Розподіл та направлення засуджених для відбування покарання.
4. Порядок приймання засуджених та структурні дільниці виправних та виховних колоній.
5. Режим у виправних установах та засоби його забезпечення.
6. Правове регулювання праці і виховного впливу на засуджених.
7. Забезпечення життєдіяльності засуджених і умови відбування позбавлення волі у виправних установах різних видів.

Методичні рекомендації для підготовки до семінарського заняття

Для розгляду першого питання необхідно насамперед охарактеризувати позбавлення волі як вид покарання, використовуючи при цьому знання з кримінального права. Потрібно розглянути сутність даного виду покарання, розкрити його зміст і чітко визначити його цілі. Також потрібно звернути увагу на спеціальний статус засуджених до позбавлення волі, який включає в себе сукупність специфічних обов'язків, прав і законних інтересів, якими володіє ця категорія осіб. Особу увагу треба приділити статтям 11, 18, 19 КВК України, якими передбачені види установ, де утримуються особи, які відбувають покарання у виді позбавлення волі.

При підготовці до другого питання в першу чергу необхідно усвідомити що розуміється під диференціацією і індивідуалізацією, а також яка їх роль під час виконання покарання у виді позбавлення волі. Потім необхідно визначити поняття класифікації засуджених до позбавлення волі, але при цьому треба звернути увагу на те, що класифікація засуджених до

позбавлення волі, передбачена нормами кримінально-виконавчого права, має тісний зв'язок з класифікацією злочинів у кримінальному праві та класифікацією особи злочинця в кримінології. Також треба розкрити сутність та охарактеризувати дві класифікаційні системи: юридичну (зовнішню) і психологічну (внутрішню) та визначити значення кожної із них.

Для розгляду третього питання необхідно звернути увагу на те, що порядок призначення виду установи виконання покарання регламентований ст. 18 КВК України, Положенням про визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії, порядок направлення для відбування покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, арешту й обмеження волі, та їх переведення; Положенням про центральну, міжрегіональну комісії та комісію слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії, порядок направлення для відбування покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, арешту й обмеження волі, та їх переведення, які затверджені Наказом Міністерства юстиції України від 27.02.2017 № 680/5. Також треба розглянути правила та порядок переміщення засуджених до позбавлення волі.

У четвертому питанні необхідно розглянути порядок приймання засуджених та структурні дільниці виправних та виховних колоній. Перш за все рекомендується ознайомитися з розділом II Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань та ст. 91 КВК, якими регламентується порядок приймання засуджених до виправних і виховних колоній. Також треба приділити увагу структурним дільницям виправних та виховних колоній, а саме надати характеристику кожної із них та визначити їх значення.

У п'ятому питанні треба надати характеристику режиму у виправних установах та розглянути засоби його забезпечення. Для цього в першу чергу треба визначити поняття режиму у виправних установах, яке сформульовано в кримінально-виконавчому законодавстві (ч. 1 ст. 102 КВК). Також треба звернути увагу на норми, що відносяться безпосередньо до режиму виконання і відбування покарання у виді позбавлення волі, що містяться у гл. 16 КВК України, а також конкретизовані в Правилах внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 29.12.2014 р. №2186/5. Також необхідно розглянути основні форми вираження режиму та відповідні їм функції, які виділяють у теорії кримінально-виконавчого права. При розгляді цього питання треба приділити увагу засобам забезпечення режиму призначеним для забезпечення дотримання порядку і умов виконання та відбування кримінального покарання у виді позбавлення волі. Оскільки зазначені засоби поділяються на дві групи: 1) засоби забезпечення режиму загального характеру (засоби переконання); 2) спеціальні засоби забезпечення режиму (засоби примусу),

необхідно розкрити зміст кожної групи та визначити їх призначення.

У шостому питанні слід розглянути правове регулювання і принципи організації праці засуджених, а саме приділити увагу умовам та оплаті праці засуджених, тривалості робочого часу і його обліку; Залученню засуджених до позбавлення волі до робіт без оплати праці; утриманням із заробітку засуджених та їх черговість; пенсійному забезпеченню засуджених до позбавлення волі. Також у цьому питанні необхідно розкрити сутність виховного впливу на засуджених до позбавлення волі та розглянути задачі, форми і методи соціально-виховної роботи, правове регулювання і порядок застосування заходів заохочення і стягнення. Слід також звернути увагу на правове регулювання освітнього процесу в умовах виправної установи.

Під час розгляду сьомого питання треба визначити, що собою являє матеріально-побутове і медико-санітарне забезпечення засуджених у виправних установах та розглянути їх організацію оскільки вона є однією з найважливіших умов ефективного застосування до них засобів виправлення. Для цього рекомендується ознайомитися зі ст. 115 КВК України та Правилами внутрішнього розпорядку установ виконання покарань. Треба усвідомити, що матеріально-побутове забезпечення засуджених реалізується за наступними напрямками: 1) створення необхідних житлових і комунально-побутових умов; 2) забезпечення харчуванням; 3) забезпечення речовим майном. Також в цьому питанні слід розглянути умови відбування позбавлення волі у виправних установах різних видів та визначити їх особливості, для чого рекомендується більш уважніше вивчити норми гл. 20 КВК України, які визначають особливості виконання позбавлення волі у колоніях різних видів.

Питання для обговорення

1. Система виконання покарань у виді позбавлення волі на певний строк.
2. Поняття класифікації засуджених до позбавлення волі та її значення для досягнення цілей покарання.
3. Особливості правового статусу засуджених до позбавлення волі.
4. Правові підстави, порядок направлення засуджених до місця відбування покарання та порядок прийому засуджених у виправні установи.
5. Поняття, зміст і основні функції режиму у виправних установах.
6. Особливості виконання покарання у вигляді позбавлення волі у виправних установах різних видів і в умовах різних режимів.
7. Система засобів забезпечення режиму відбування покарання.
8. Правове регулювання виправних заходів (праці, освіти, виховної роботи), що застосовуються до засудженого.

Теми рефератів, доповідей

- Соціалізація індивіда в суспільстві і ресоціалізація особистості засудженого до позбавлення волі.
- Громадський вплив як засіб виправлення і ресоціалізації засуджених.

- Порядок і умови відбування покарання у вигляді позбавлення волі за рубежом (на прикладі конкретної держави).

-Забезпечення підтримки соціальних зв'язків засуджених до позбавлення волі.

Рекомендована література

Базова:

- 1.Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003 № 1129-IV - Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3-4. - Ст. 21. Із наступними змінами та доповненнями. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
- 2.Кримінально-виконавче право : навчальний посібник / уклад. Конопельський В. Я., Резніченко Г. С., Грішин В. А., Марченко О. А., Кричевська Х. О. Одеса : ОДУВС, 2018. - 343 с.
3. Виконання кримінальних покарань та пробації. Законодавство. Роз'яснення. Зразки документів : навчальний посібник / уклад. Ковальський В. С. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 824 с.
4. Кримінально-виконавче право України [У схема та таблицях]: Навч. посібник / За заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. / [Олефір В. І., Колб О. Г., Рогатинська Н. З., Ткачук В. Є., Банах С. В.] – Київ, 2016. - 264 с.
5. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2016. - 158 с.
6. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2015. – 392 с.

Допоміжна:

1. Пузирьов М. Фундаментальні засади виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк у Канаді: порівняльно-правовий аналіз / М. Пузирьов // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 8. - С. 160-164.
2. Карелін В. В. Гарантії дотримання правових принципів застосування заходів заохочення та стягнення під час виконання покарання у виді позбавлення волі / В. В. Карелін, М. В. Пузиревський // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2017. - № 2. - С. 133-141.

Семінарське заняття № 4

Тема №10. Звільнення від відбування покарання

Час семінару – 2 години

Форма проведення семінару – активна

Мета – активізація роботи студентів з вивчення правових підстав та порядку звільнення засуджених від покарання, теоретичних положень про нагляд та

здійснення контролю за звільненими особами, а також формування навичок у студентів щодо надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання

Завдання: вміти показати особливості звільнення від відбування покарання за конкретними підставами, розкрити організацію роботи з надання соціальної допомоги звільненим, нагляду та контролю за ними.

Навчальні питання

1. Поняття звільнення від відбування покарання та підстави звільнення засуджених від відбування покарання.
2. Загальна характеристика основних видів звільнення від відбування покарання:
 - 1) звільнення засудженого від відбування покарання у зв'язку з відбуттям строку;
 - 2) звільнення на підставі закону про амністію та акту про помилування;
 - 3) звільнення у зв'язку з скасуванням вироку і закриттям кримінального провадження;
 - 4) звільнення у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку;
 - 5) умовно-дострокове звільнення від відбування покарання;
 - 6) звільнення на підставі хвороби;
 - 7) інші підстави звільнення від відбування покарання.
3. Надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання.
4. Адміністративний нагляд за звільненими особами.
5. Контроль за звільненими від відбування покарання з випробуванням.

Методичні рекомендації для підготовки до семінарського заняття

Під час розгляду першого питання необхідно розкрити поняття звільнення від відбування покарання та визначити підстави звільнення засуджених від відбування покарання. Передусім необхідно з'ясувати правове та виховне значення звільнення від відбування покарання. Треба звернути увагу на те що не можна ототожнювати поняття «закінчення покарання» та «звільнення від покарання», хоча названі поняття співвідносяться між собою, можна сказати, як неоднорідні. Слід ще звернути увагу на різницю між такими поняттями та правовими категоріями, як звільнення від відбування покарання і звільнення від кримінальної відповідальності. Тому що звільнення від кримінальної відповідальності відрізняється від звільнення від відбування покарання за обсягом. Також у цьому питанні окрім визначення підстав звільнення від відбування покарання, необхідно розглянути їх класифікацію.

У другому питанні необхідно розкрити поняття та зміст кожного з наступних видів, а саме: звільнення засудженого від відбування покарання у зв'язку з відбуттям строку, звільнення на підставі закону про амністію та акту

про помилування, звільнення у зв'язку з скасуванням вироку і закриттям кримінального провадження, звільнення у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку, умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, звільнення на підставі хвороби та інші підстави звільнення від відбування покарання (стаття 75 та ст. 83 КК України). Для цього необхідно ознайомитися з нормами КВК України, при цьому використовуючи знання кримінального права. Необхідно чітко відрізняти кожний з видів, вміти розкрити особливості та порядок здійснення звільнення від відбування покарання.

У третьому питанні необхідно розглянути такий інститут кримінально-виконавчого права як «Надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання». Для цього слід визначити та розкрити сутність, зміст та призначення допомоги звільненим від відбування покарання. Треба звернути увагу перш за все на те що, чинне законодавство передбачає два напрямки допомоги звільненим, а саме, (ст. 156 КВК) надання допомоги засудженим у трудовому і побутовому влаштуванні і (ст. 157 КВК) надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання. Отже необхідно розкрити зміст кожного з напрямків, звернути увагу на особливості та правила і порядок надання допомоги звільненим. Рекомендується ознайомитися з Законом України від 17 березня 2011 року № 3160-VI «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк».

При підготовці до четвертого питання необхідно розглянути інститут адміністративного нагляду, який здійснюються відносно осіб звільнених від відбування покарання. Для цього перш за все рекомендується ознайомитися зі ст. 158, 159 КВК України, Законом України від 01.12.1994 р. № 264 «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» та Інструкцією «Про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі». Потім необхідно визначити поняття адміністративного нагляду, його значення, розкрити зміст та з'ясувати підстави для його встановлення. Слід встановити коло осіб, щодо яких встановлюється адміністративний нагляд та особливості правового статусу цих осіб під час здійснення нагляду. Треба приділити увагу порядку і терміну здійснення адміністративного нагляду. Також необхідно розглянути правові наслідки порушень правил адміністративного нагляду.

У п'ятому питанні необхідно розглянути інститут контролю за звільненими від відбування покарання з випробуванням. Для цього у першу чергу необхідно ознайомитися зі ст. 164 КВК України, п. 1.5 розділу IV Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань, затвердженої наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань від 19.12.2003 р. № 270/1560. Потім необхідно визначити правові підстави і порядок здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від

відбування покарання з випробуванням, а також підстави для припинення контролю за поведінкою таких осіб. Також треба приділити увагу обов'язкам та відповідальності осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням та органам, що здійснюють контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Питання для обговорення

- 1.Звільнення від відбування покарання: поняття, соціально-правове призначення, види та класифікація
- 2.Припинення відбування покарання і порядок звільнення засуджених. Відстрочка або звільнення від відбування покарання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей у віці до 3 років.
- 3.Звільнення на підставі Закону «Про амністію» та акта про помилування.
- 4.Підстави та порядок умовно-дострокового звільнення від відбування покарання та заміни невідбутої частини покарання більш м'яким.
- 5.Поняття та соціально-правове значення звільнення від відбування покарання з випробуванням.
- 6.Напрямки щодо надання допомоги засудженим звільненим від покарання.
- 7.Поняття та соціально-правове значення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.
- 8.Підстави, порядок та процедура здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.
- 9.Суб'єкти здійснення громадського контролю та їх повноваження.
10. Правове регулювання контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Теми рефератів, доповідей

- Фактори, що ускладнюють адаптацію звільнених з місць позбавлення волі.
- Соціально-правова та психологічна підготовка осіб, звільнених від відбування покарання.
- Соціальна адаптація осіб, звільнених від покарання, і її превентивне значення.
- Виконання кримінально-правових заходів, пов'язаних із застосуванням випробувального терміну (пробація): зарубіжний досвід.
- Адміністративно-правові процедури забезпечення нагляду міліції за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Рекомендована література

Базова:

- 1.Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003 № 1129-IV - Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3-4. - Ст. 21. Із наступними змінами та доповненнями. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу :

[http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15.](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15)

2. Кримінально-виконавче право : навчальний посібник / уклад. Конопельський В. Я., Резніченко Г. С., Грішин В. А., Марченко О. А., Кричевська Х. О. Одеса : ОДУВС, 2018. - 343 с.
3. Виконання кримінальних покарань та пробації. Законодавство. Роз'яснення. Зразки документів : навчальний посібник / уклад. Ковальський В. С. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 824 с.
4. Кримінально-виконавче право України [У схема та таблицях]: Навч. посібник / За заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. / [Олефір В. І., Колб О. Г., Рогатинська Н. З., Ткачук В. Є., Банах С. В.] – Київ, 2016. - 264 с.
5. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2016. - 158 с.
6. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2015. – 392 с.

Допоміжна:

1. Михайлик Д. О. Місце інституту умовно-дострокового звільнення засудженого від відбування покарання у кримінально-виконавчому процесу України / Д. О. Михайлик // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). - 2017. - Вип. 4-5. - С. 116-122.
2. Горох О. П. Звільнення від покарання та його відбування (аналіз судової статистики) / О. П. Горох // Наука і правоохоронна. - 2016. - № 3. - С. 167-175.
1. Сорока А. В. Системний підхід щодо ресоціалізації особистості після звільнення від відбування покарання / А. В. Сорока // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Психологія. - 2015. - Вип. 58. - С. 147-150.

4. Завдання для самостійної підготовки за темами семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Тема №1. Кримінально-виконавча політика та кримінально-виконавче право України

1. На основі лекційного матеріалу і з урахуванням рекомендацій кафедри вивчити нормативні правові акти і літературу з даної теми.
2. На основі вивченої літератури складіть схему по системі принципів кримінально-виконавчого права.
3. На основі вивченої рекомендованої по темі літератури до семінарського заняття необхідно скласти загальну схему джерел кримінально-виконавчого права.
4. Порівняйте трактування цілей покарання, що містяться у ст. 50 КК, і визначення цілей кримінально-виконавчого законодавства у ст. 1 КВК. У чому полягають подібності та відмінності даних понять?
5. Відповідно до кримінально-виконавчого законодавства засуджені до позбавлення волі мають право на звернення до Президента України з проханням про помилування і брати участь в самодіяльних організаціях засуджених. Проявом яких принципів кримінально-виконавчого права є помилування засуджених і можливість участі в самодіяльних організаціях?
6. Знайти відповіді на наступні питання:
 - Назвіть елементи змісту кримінально-виконавчої політики та її форми.
 - У чому виражається специфіка кримінально-виконавчого права?
 - Поняття кримінально-виконавчого права та його основні ознаки як самостійної галузі права.
 - Зв'язок кримінально-виконавчого права з іншими галузями права.
 - Назвіть основні нормативно-правові акти у сфері виконання покарань та охарактеризуйте їх.
 - Як співвідносяться поняття виконання і відбування покарання?

Семінарське заняття № 2

Тема №4. Органи та установи, які виконують покарання, їх функції та завдання

1. На основі лекційного матеріалу і з урахуванням рекомендацій кафедри вивчити нормативні правові акти і літературу з даної теми.
2. На основі вивченої літератури складіть схему «Органи та установи виконання покарань».
3. Визначте ефективність діяльності та тенденції розвитку системи органів і установ виконання покарань.
4. Назвіть основні види і форми правовідносин між суб'єктами кримінально-виконавчої системи та державних структур і недержавних

інституцій.

5. Визначте за напрямками, особливості взаємодії установ і органів, які виконують кримінальні покарання, з судом та іншими державними органами, які ведуть боротьбу зі злочинністю?

6. Знайти відповіді на наступні питання:

- В чому полягає відмінність кримінально-виконавчої системи від кримінально-виконавчої служби?

- Які існують зони в кримінально-виконавчих установах?

- В чому полягає необхідність взаємодії установ і органів виконання покарань з іншими органами?

– У чому відмінність понять «система органів та установ виконання покарань» і «кримінально-виконавча система»?

Вирішіть наступні задачі:

Засуджений Павленко А.П. 24 січня 2017 р. звернувся зі скаргою на ім'я прокурора району, на території якого розташована виправна колонія, що протягом останніх 2 місяців начальником колонії та головним бухгалтером не здійснюється особистий прийом засуджених.

Графік особистого прийому засуджених на інформаційній дошці структурної дільниці, зі слів засудженого Павленка А.П., не вивішувався майже 3 місяці.

Під час перевірки скарги засудженого Павленка А.П. факти, викладені в ній, частково підтвердилися.

Прокурором було внесено письмовий припис начальнику колонії про усунення порушень при організації особистого прийому засуджених.

Яких заходів повинен вжити начальник виправної колонії? Якими нормативно-правовими документами передбачено прокурорський нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян?

2. Адміністрацією виправної колонії стосовно засудженого Калашника І.П., який утримується в колонії середнього рівня безпеки, до спостережної комісії, створеної при виконавчому комітеті міської ради, 20 січня 2017 р. було направлено для погодження подання до суду про заміну покарання у виді позбавлення волі на виправні роботи відповідно до ст. 82 КК.

Калашник І.П. був засуджений Дніпровським районним судом м. Києва 20 січня 2014 р. за ч. 2 ст. 185 КК до 5 років позбавлення волі.

При розгляді подання щодо заміни невідбутої частини покарання у виді позбавлення волі на виправні роботи члени спостережної комісії дійшли висновку, що більш доцільним буде заміна невідбутої частини покарання засудженому Калашнику І.П. на обмеження волі, мотивуючи своє рішення тим, що до кінця строку покарання більше 2 років і виправний центр є такою установою, яка має більші можливості контролювати поведінку засудженого та проводити з ним цілеспрямовану соціально-виховну роботу.

Чи є рішення спостережної комісії таким, що відповідає чинному законодавству? Назвіть основні завдання спостережної комісії. Назвіть основні нормативно-правові акти, які регламентують діяльність спостережної комісії.

3. Під час перевірки додержання законів про виконання судових рішень у кримінальних справах прокурором м. Чернігова було виявлено, що за період з 1 червня 2017р. до 1 вересня 2017 р. до Чернігівської виправної колонії № 44 із слідчих ізоляторів України прибуло 450 засуджених жінок, 12 із яких раніше були засуджені до різних видів покарання, в тому числі і позбавлення волі, але фактично не відбували покарання в установах державної кримінально-виконавчої системи, 6 жінок вперше притягнуті до кримінальної відповідальності і засуджені до позбавлення волі.

Які заходи реагування були вжиті прокурором? Які дії начальника колонії?

Семінарське заняття № 3

Тема №7. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення волі

1. На основі лекційного матеріалу і з урахуванням рекомендацій кафедри вивчити нормативні правові акти і літературу з даної теми.

2. Складіть глосарій з даної теми.

3. Назвіть недоліки і переваги прогресивної системи виконання покарання.

4. Виділіть каральні та виправні елементи змісту режиму відбування покарання.

1. Проаналізуйте основні переваги та недоліки закріплення права на працю засуджених до позбавлення волі. Як, на вашу думку, можна вдосконалювати працю осіб, позбавлених волі?

2. Знайти відповіді на наступні питання:

- У чому відмінність понять «режим виконання» і «режим відбування» позбавлення волі?

- Який існує порядок розподілу і направлення засуджених до позбавлення волі? Розкрийте повноваження центральної, міжрегіональної комісії та комісії слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії.

- З якою метою створені дільниці карантину, діагностики та розподілу?

- Яка мета функціонування відділення соціально-психологічної служби в установі виконання покарань.

- Які ви знаєте групи режимних правил у виправних установах?

- Як реалізовується право на працю в місцях позбавлення волі?

- Як здійснюється матеріально-побутове забезпечення засуджених?

– Чим відрізняються заходи заохочення та види стягнень, що застосовуються до засуджених до позбавлення волі та до обмеження волі.

Вирішіть наступні задачі:

1. Засуджений Ляшенко І.П., який відбуває міру покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки, захворів на активну форму туберкульозу. Для спостереження та лікування захворювання він був поміщений в інфекційний ізолятор медичної частини виправної колонії. Після проведення курсу лікування був переведеним до приміщення камерного типу на загальних підставах для продовження лікування. Прийняте рішення адміністрація мотивувала тим, що в області немає протитуберкульозної лікарні для засуджених за особливо тяжкі злочини.

Чи є дії адміністрації законними? Дайте загальну характеристику правил внутрішнього розпорядку для хворих засуджених, які перебувають у лікарнях.

2. Засуджений Іванов П.К. звернувся з письмовою заявою до начальника виправної колонії про те, що він відмовляється від прийняття їжі, тому що Верховний Суд України, розглянувши його касаційне звернення на рішення апеляційного суду Львівської області, залишив його без зміни.

Дії адміністрації виправної колонії. Умови і порядок примусового харчування.

3. Засуджений Петров Т. О. в своїй скарзі на адресу прокурора району, на території якого знаходиться виправна колонія, скаржить на дії начальника виправної колонії, який при розгляді його заяви про утримання вартості речового майна з коштів, які знаходилися на його особистому рахунку, відмовив йому, мотивував своє рішення тим, що заробітної плати засудженого вистачає на відшкодування вартості його харчування, одягу, взуття та комунально-побутових послуг.

Чи є скарга обґрунтованою, а дії начальника правомірними?

Семінарське заняття № 4

Тема №10. Звільнення засуджених від відбування покарання

1. На основі лекційного матеріалу і з урахуванням рекомендацій кафедри вивчити нормативні правові акти і літературу з даної теми.

2. Класифікуйте підстави звільнення засуджених.

3. Визначте критерії, на підставі яких працівники кримінально-виконавчої служби мають робити висновок про ступінь виправлення засудженого.

4. Порівняйте звільнення на підставі Закону "Про амністію" та Акту про помилування.

5. Визначте захворювання, які є підставою для подання в суди матеріалів про звільнення засуджених від подальшого відбування покарання.

6. Назвіть обов'язки адміністрації установ виконання покарань щодо

сприяння у трудовому і побутовому влаштуванні особам звільненим від покарання.

7. Визначте та розкрийте порядок звільнення засудженого від відбування покарання у зв'язку з відбуттям строку.

8. Дайте визначення поняттю соціальної адаптації звільнених, розкрийте її положення та своє бачення цієї проблеми.

9. Знайти відповіді на наступні питання:

- Який порядок дострокового звільнення від відбування покарання?
- На які категорії засуджених не поширюється амністія?
- Як відбувається надання допомоги особам, які звільняються з місць позбавлення волі?

- На які органи та установи покладається надання допомоги у соціальній адаптації?

Вирішіть наступні задачі:

1. Кузьменко був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК України до 3 років позбавлення волі. Початок цього строку - 29 лютого 2017 р. *Назвіть дату звільнення від відбування строку покарання.*

2. Адамов, засуджений до позбавлення волі строком на 3 роки, відбував покарання у колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання. За календарем строк відбування покарання закінчувався 2 січня. Адамов звернувся до начальника колонії з проханням звільнити його з-під варти 30 грудня, тому що 1 та 2 січня припадають на святкові дні, а 3 січня - вихідний день. *Яке рішення повинен прийняти начальник колонії і на підставі якої правової норми?*

3. Буров, засуджений до 3 років позбавлення волі за ч. 2 ст. 139 КК України, відбував покарання у колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання. 29 квітня у колонію надійшов Указ Президента України про дострокове звільнення Бузова від покарання у зв'язку з помилуванням. Буров брав активну участь у художній самодіяльності колонії і мав брати участь у концерті засуджених 1 і 2 травня. Адміністрація колонії попросила Бузова залишитися, той погодився, що звільнення відбудеться 3 травня. 30 квітня про це стало відомо прокуророві. *Чи законне рішення адміністрації колонії і як повинен відреагувати прокурор?*

5. Методи контролю (поточний та підсумковий контроль)

Метою *поточного контролю* успішності є оцінка якості освоєння студентами освітніх програм протягом усього періоду навчання. До головного завдання поточного контролю відноситься підвищення мотивації студентів до регулярної навчальної роботи, самостійної роботи, поглибленню знань.

Поточний контроль успішності здійснюється систематично і, як правило, викладачем, що веде практичні та / або семінарські заняття.

Формами та засобами поточного контролю є:

- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу, вирішення завдань, вправ тощо);
- тестування знань студентів із тем лекційного курсу;
- усне опитування;
- виступ на семінарських заняттях (із рефератом, доповіддю, у дискусії тощо);
- захист індивідуального завдання;
- виконання домашнього завдання.

Викладач, який здійснює поточний контроль, на першому занятті доводить до відома студентів вимоги та критерії оцінки знань з дисципліни. З метою попередження виникнення академічної заборгованості (або своєчасної її ліквідації) викладач проводить регулярні консультації та інші необхідні заходи в межах навчальних годин, передбачених навчальним планом.

Поточний контроль знань і умінь студентів на семінарському занятті передбачає оцінювання підготовлених студентами рефератів або тез доповіді, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Поточний контроль знань студентів на семінарських заняттях здійснюється шляхом опитування з навчальних питань теми та результатів вирішення запропонованих практичних завдань. Під час поточного контролю на семінарських заняттях, при перевірці тестових завдань та проведенні підсумкового контролю враховується: рівень знань студента (глибина і міцність знань); самостійність відповіді; послідовність та повнота відповіді; достатність та доказовість інформації; вміння узагальнювати знання; вміння давати точні формулювання; правильно користуватись понятійним апаратом; грамотність, логічність і послідовність викладу; вміння виконувати практичні завдання. Враховується вміння та повнота використання студентом Законів України та інших нормативно-правових документів, що потрібні для розуміння інформації за темами занять.

Поточний контроль якості виконання самостійної роботи враховує наявність у студента на занятті конспекту лекції, зошита до семінарських занять з виконаними завданнями, нормативно-правових документів за темою заняття, навички студентів, щодо пошуку необхідної літератури; якість ведення записів (складання простого і розгорнутого плану, конспекту, реферату, виступу, тез доповіді а також участь у науково-пошуковій роботі);

вміння застосувати знання на практиці. Під час самостійної роботи з підготовки до семінарських занять студенти обов'язково самостійно готують реферати або тези доповіді. Відсутність у студента під час семінарського заняття вказаних матеріалів або неготовність студента до роботи на занятті тягне за собою незадовільну оцінку для студента за виконання самостійної роботи.

Студент який отримав оцінку «незадовільно» за аудиторну або самостійну та індивідуальну роботу, має право перескласти її, з'явившись на індивідуальну консультацію до викладача, що проводить семінарські заняття, у часи проведення останнім консультацій на кафедрі (графік розміщений на стенді кафедри).

Поточний контроль знань курсантів, студентів оцінюється за національною шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням при підсумковому контролі оцінок в бали за допомогою шкали навчального закладу до національної шкали та шкали ECTS.

Незадовільна оцінка («2») відпрацьовується в обов'язковому порядку, протягом 10 днів з моменту отримання (для підрахунку загальної кількості балів враховується оцінка, отримана при відпрацюванні). Отримана студентом (слухачем) оцінка виставляється викладачем в розділі III-а «Журналу обліку роботи академгрупи».

Модульний контроль (модульна контрольна робота) проводиться викладачем під час останнього аудиторного заняття змістовного модулю у вигляді письмових контрольних робіт або за допомогою тестів (письмово). Для отримання оцінки за результатами освоєння змістовного модулю студент повинен мати оцінки, які він отримав під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи при вивченні цього змістовного модулю.

Підсумковий контроль здійснюється з метою з'ясування рівня засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни та виставлення підсумкової оцінки. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньоарифметична результатів засвоєння окремих змістових модулів, або за результатами екзамену.

Студент (слухач) в обов'язковому порядку складає екзамен, якщо загальна кількість отриманих позитивних оцінок за семестр (модуль) складає менше $\frac{2}{3}$ від загальної кількості семінарських занять та поточних контрольних заходів.

Незадовільна оцінка («2») відпрацьовується в **обов'язковому** порядку, протягом 10 днів з моменту отримання (для підрахунку загальної кількості балів враховується лише оцінка, отримана при відпрацюванні).

Результати підсумкового контролю перераховуються в бали і фіксуються викладачем в заліково-екзаменаційній відомості та заносяться до залікової книжки студента і до індивідуального навчального плану за національною шкалою та шкалою оцінювання ECTS.

6. Критерії оцінювання знань
Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

За внутрішньою шкалою навчального закладу в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою	
	Вноситься до відомості	
	екзамен	залік
90 – 100	A/Відмінно	A,B,C, D, E /Зараховано
82-89	B/Добре	
74-81	C/Добре	
64-73	D/Задовільно	
60-63	E/Задовільно	
35-59	FX/Незадовільно	Не зараховано
	з можливістю повторного складання	
0-34	F/Незадовільно	Не зараховано
	з обов'язковим повторним курсом	

Для ти, хто складає заліки критерії оцінювання знань наступні.

Оцінка A/ “відмінно”– виставляється, якщо студент (курсант) має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо.

Оцінка B, C / “добре” – виставляється, якщо студент (курсант) виявив достатньо повні знання курсу; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення явищ дійсності; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; висловлює своє ставлення до варіантних теорій щодо сутності явищ; засвоїв основи аналітичного методу; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

Оцінка D, E / “задовільно” – студент (курсант) взагалі засвоїв програмний матеріал курсу в передбаченому обсязі з деякими неточностями у визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не завжди адекватно; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними

ситуаціями; виклад матеріалу непослідовний, неточний, з наявними помилками.

Оцінка FX, F/ “незадовільно” – студент (курсант) виявив слабкі (відсутність) знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; відсутні навички адекватної оцінки норм і теорій; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, з грубими помилками.

Оцінка A,B,C, D, E / “зараховано ” виставляється, якщо студент (курсант) виявив достатньо повні знання курсу; вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями, засвідчив уміння критично оцінювати варіативні підходи щодо сутності поставлених питань, дає правильні, хоча і не завжди повні відповіді на поставлені запитання; висловлює своє ставлення до варіантних теорій щодо сутності явищ; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень; матеріал викладає не завжди логічно, послідовно і переконливо.

Оцінка FX, F/ “не зараховано ” виставляється, якщо студент (курсант) виявив слабкі (відсутність) знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; відсутні навички адекватної оцінки норм і теорій; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, неточний, стислий; повна відсутність переконливості в викладенні матеріалу.

7. Питання для підсумкового контролю

Перелік питань для підготовки до заліку

- 1.Поняття кримінально-виконавчої політики.
- 2.Кримінально-виконавче право. Поняття і співвідношення з кримінально-виконавчою політикою.
- 3.Предмет та методи кримінально-виконавчого права.
- 4.Зміст та особливості кримінально-виконавчих правовідносин.
- 5.Система кримінально-виконавчого законодавства, структура закону.
- 6.Принципи кримінально-виконавчого законодавства.
- 7.Дія кримінально-виконавчого законодавства у просторі і часі.
- 8.Наука кримінально-виконавчого права і її предмет.
- 9.Співвідношення кримінально-виконавчого права з іншими галузями права.
- 10.Норми та джерела кримінально-виконавчого права.
- 11.Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
- 12.Порядок і умови виконання покарання в виді штрафу.
- 13.Порядок і умови виконання покарання у виді конфіскації майна.
- 14.Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
- 15.Порядок і умови виконання покарання у виді виправних робіт.
- 16.Порядок і умови виконання покарання у виді громадських робіт.
- 17.Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.
- 18.Порядок і умови виконання покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців.
- 19.Порядок і умови виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
- 20.Поняття та зміст правового статусу засуджених.
- 21.Правове положення засудженого до позбавлення волі.
- 22.Основні права і обов'язки засудженого до позбавлення волі.
- 23.Спеціальні права і обов'язки засуджених до позбавлення волі.
- 24.Форма відповідальності, яка настає за невиконання спеціальних обов'язків засуджених до позбавлення волі.
- 25.Правовий статус засуджених іноземців та осіб без громадянства.
- 26.Поняття та загальна характеристика органів та установ виконання покарання.
- 27.Види органів та установ виконання покарання.
- 28.Основні завдання Державної кримінально-виконавчої служби України.
- 29.Структура Державної кримінально-виконавчої служби України.
- 30.Кримінально-виконавчі установи відкритого і закритого типу.
- 31.Виправна колонія : поняття, структура, завдання.
- 32.Критерії оцінки ефективності діяльності кримінально-виконавчих

установ закритого типу.

33. Позбавлення волі, як вид покарання: поняття, зміст, мета.

34. Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у виді позбавлення волі.

35. Структурні дільниці виправних та виховних колоній.

36. Матеріально-побутове, медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.

37. Поняття класифікації засуджених до позбавлення волі та її види.

38. Значення класифікації засуджених для організації процесу виконання покарання.

39. Класифікація засуджених, яка має правові наслідки.

40. Класифікація засуджених, яка має педагогічні цілі.

41. Порядок прийняття засуджених до виправних колоній.

42. Поняття та правове регулювання режиму у колоніях.

43. Побачення засуджених до позбавлення волі з родичами, адвокатами та іншими особами, правила поведінки.

44. Порядок реалізації права засуджених на телефонні розмови, користування мережею Інтернет.

45. Порядок отримання засудженими посилок (передач) та бандеролей.

46. Особливості листування осіб позбавлених волі.

47. Зміна умов тримання засуджених до позбавлення волі.

48. Способи забезпечення режиму у виправних колоніях.

49. Заходи заохочення та стягнення, які застосовуються до осіб, позбавлених волі.

50. Порядок залучення засуджених до позбавлення волі до суспільно корисної праці. Умови праці засуджених.

51. Правове регулювання виховної роботи з засудженими до позбавлення волі і її форми.

52. Правове регулювання загальноосвітнього та професійно - технічного навчання осіб, позбавлених волі.

53. Загально-правові основи виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.

54. Порядок і умови виконання та відбування покарання у виді довічного позбавлення волі.

55. Особливості соціально-психологічної роботи з засудженими до позбавлення волі.

56. Особливості застосування кримінальних покарань до неповнолітніх.

57. Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у виді позбавлення волі стосовно неповнолітніх засуджених.

58. Особливості відбування покарання у виховних колоніях.

59. Правовий статус засуджених неповнолітніх.

60. Особливості застосування до неповнолітніх засобів виправлення та ресоціалізації.

61.Особливості застосування кримінальних покарань стосовно засуджених жінок.

62.Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі вагітними жінками та жінками , які мають при собі дітей віком до трьох років.

63.Особливості застосування засобів виправлення та ресоціалізації до жінок, засуджених до позбавлення волі.

64.Міжнародно-правові документи, стандарти у сфері виконання покарання, поводження із засудженими.

65.Міжнародні універсальні спеціалізовані акти, щодо поводження із засудженими.

66.Міжнародні регіональні спеціалізовані акти, щодо поводження із засудженими.

67.Загальна характеристика Конвенції проти катувань.

68.Мінімальні стандартні правила поводження із засудженими.

69. Основні напрямки реформування кримінально-виконавчої системи в Україні відповідно до міжнародних стандартів.

70. Підстави звільнення від відбування покарання по законодавству України.

71.Звільнення у зв'язку із закінченням терміну покарання, визначеного вироком суду.

72.Звільнення на підставі Закону України “Про амністію”.

73.Звільнення на підставі Акту Президента України “Про помилування”.

74.Звільнення від відбуття покарання засуджених, що захворіли тяжкою хронічною хворобою

75.Умовно – дострокове звільнення

76.Заміна не відбутої частини покарання більш м'яким.

77.Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

78.Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

79.Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

80.Підготовча робота та порядок звільнення від відбування покарання.

81.Контроль та нагляд за поведінкою осіб, які звільнені умовно-достроково та звільнені від відбування покарання із випробуванням.

82.Надання допомоги засудженим у трудовому та побутовому влаштуванні.

83.Правові основи адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

84.Особливості виконання покарань у країнах з розвиненою економікою.

8. Словник основних термінів (глосарій)

Кримінально-виконавча політика – це діяльність держави по визначенню цілей кримінального покарання, державно-правового механізму їх реалізації, організації процесу виконання кримінальних покарань та застосування до засуджених заходів виправного впливу.

Кримінально-виконавче право – самостійна галузь українського права, що представляє собою систему юридичних норм, які регулюють суспільні відносини, що виникають в процесі і з приводу виконання (відбування) всіх видів кримінальних покарань та застосування інших заходів кримінально-правового впливу.

Предмет кримінально-виконавчого права – суспільні відносини, що виникають у процесі і з приводу виконання (відбування) всіх видів кримінальних покарань, а також застосування інших заходів кримінально-правового впливу (наприклад, звільнення від відбування покарання з випробуванням).

Принципи кримінально-виконавчого права – загальні керівні положення, ідеї, імперативні вимоги, які складають основу щодо державної кримінально-правової політики у сфері виконання кримінальних покарань, характеризують його сутність і призначення в суспільстві і мають доктринальне вираження та нормативно-правове закріплення.

Джерела кримінально-виконавчого права – це акти органів влади чи інших уповноважених органів держави, які містять норми кримінально-виконавчого права (міжнародні правові акти у сфері прав людини, боротьби зі злочинністю та поведження з правопорушниками, чинні на території України і ратифіковані Верховною Радою України у встановленому законом порядку; Конституція України; кримінально-виконавче законодавство (КВК, інші кодифіковані акти, закони України); нормативні правові акти Президента України; нормативні правові акти Кабінету Міністрів України; міжвідомчі нормативні правові акти; відомчі нормативні правові акти).

Кримінально-виконавче законодавство – це система законів, яка безпосередньо регулює суспільні відносини, що виникають з приводу і в процесі виконання (відбування) всіх видів кримінальних покарань та застосування інших заходів кримінально-правового впливу (ст. 2 КВК України: «Кримінально-виконавче законодавство України складається з цього Кодексу, інших актів законодавства, а також чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України»).

Принципи кримінально-виконавчого законодавства – керівні правові ідеї, які виражають основні правові погляди держави на характер кримінально-виконавчого законодавства та регулювання суспільних відносин при виконанні кримінальних покарань.

Норма кримінально-виконавчого права – це встановлене державою відповідно до вимог кримінально-виконавчої політики і виражене у

відповідних юридичних актах загальнообов'язкове правило поведінки, що регулює суспільні відносини, які складаються в процесі виконання кримінального покарання, тобто норма кримінально-виконавчого права є правило поведінки в галузі виконання кримінальних покарань.

Кримінально-виконавчі правовідносини – врегульовані нормами кримінально-виконавчого права суспільні відносини, що виникають з приводу і в процесі виконання (відбування) всіх видів кримінальних покарань та застосування інших заходів кримінально-правового впливу.

Правовий статус засуджених – закріплене нормами різних галузей права і виражене через сукупність прав, законних інтересів і обов'язків становище засуджених під час відбування покарання того чи іншого виду.

Юридичний обов'язок засуджених – це міра юридично необхідної поведінки засудженого під час відбування кримінального покарання, яка встановлена в зобов'язуючих і забороняючих нормах права. Юридичні обов'язки засуджених полягають у необхідності здійснювати певні дії (зобов'язуючі норми) або утриматися від них (заборонні норми).

Суб'єктивне право засудженого – це міра юридично можливої поведінки, що дозволяє засудженому користуватися певними соціальними благами, які забезпечується юридичними обов'язками посадових осіб установ і органів виконання покарань, інших суб'єктів кримінально-виконавчих правовідносин.

Законні інтереси засуджених – закріплені в нормах права прагнення засудженого користуватися конкретними соціальними благами, що задовольняються, як правило, в результаті об'єктивної оцінки його поведінки адміністрацією установ або органів, які виконують кримінальні покарання, прокуратурою, судом.

Правові обмеження засудженого – правове стримування протизаконної поведінки засудженого, що створює умови для забезпечення встановлених порядку та умов виконання (відбування) кримінального покарання і досягнення його цілей.

Контроль за діяльністю персоналу установ і органів, які виконують кримінальні покарання – це цілеспрямована організуюча системна діяльність уповноважених органів міжнародного співтовариства, держави та інститутів громадянського суспільства щодо встановлення відповідності виконання кримінальних покарань нормативно-правовим стандартам та коригування виявлених відхилень за допомогою правових засобів.

Виконання кримінального покарання – встановлена нормами кримінально-виконавчого права діяльність органів та установ, які виконують кримінальні покарання, спрямована на реалізацію цілей кримінального покарання за допомогою застосування до засуджених заходів державного примусу.

Режим виконання кримінального покарання – встановлений нормативними правовими актами порядок діяльності персоналу установ і

органів, які виконують кримінальні покарання, з реалізації комплексу позбавлень і правообмежень, передбачених конкретним видом покарання.

Режим відбування кримінального покарання – уклад чи спосіб життя (встановлений порядок відбування покарання) засуджених, пов'язаний з виконанням покладених на них законом обов'язків, позбавлень і обмежень, а також здійсненням ними своїх прав і законних інтересів.

Виправлення засудженого – процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки.

Ресоціалізація – свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві.

Основні засоби виправлення і ресоціалізації засуджених – встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим), суспільно корисна праця, соціально-виховна робота, загальноосвітнє і професійно-технічне навчання, громадський вплив.

Режим - встановлений законом і відповідними законом нормативними правовими актами порядок виконання і відбування кримінального покарання.

Кримінально-виконавча система України – це сукупність органів та установ держави, які здійснюють діяльність з виконання кримінальних покарань, наділені спеціальним статусом і перебувають у відносинах субординації між собою.

Органи виконання покарань – це організації, які у першу чергу здійснюють управлінські та адміністративно-господарські функції. До органів виконання покарань належать: центральний орган виконавчої влади, що реалізовує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, його територіальні органи управління, уповноважені органи з питань пробації.

Орган пробації - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері пробації;

Пробація - система наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого;

Установи виконання покарань – це організації, які безпосередньо здійснюють виконання конкретних видів кримінальних покарань та в яких безпосередньо утримуються засуджені. Установами виконання покарань є: арештні доми, кримінально-виконавчі установи, спеціальні виховні установи (виховні колонії), слідчі ізолятори у випадках, передбачених Кримінально-виконавчим кодексом

Арештний дім – один із видів установ виконання покарання закритого типу, де відбувають покарання засуджені до арешту.

Виправні центри – кримінально-виконавчі установи відкритого типу, які виконують покарання у виді обмеження волі стосовно осіб, засуджених за злочини невеликої та середньої тяжкості, а також засуджених, яким цей вид покарання призначено у зв'язку з заміною невідбутої частини покарання більш м'яким та за ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі.

Військові частини, гауптвахти – виконують покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців, засуджених за злочини невеликої тяжкості, арешту з триманням засуджених на гауптвахтах, а також здійснюють контроль за поведінкою засуджених військовослужбовців, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

Дисциплінарний батальйон – виконує покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні засуджених військовослужбовців строкової служби.

Виправні колонії – кримінально-виконавчі установи закритого типу, які виконують покарання у виді позбавлення волі на певний строк, довічного позбавлення волі.

Виховні колонії – це кримінально-виконавчі установи, в яких виконується покарання у виді позбавлення волі на певний строк стосовно неповнолітніх засуджених.

Слідчий ізолятор – це установа для тримання осіб, щодо яких як запобіжний захід обрано взяття під варту або до яких застосовано тимчасовий чи екстрадиційний арешт. Також слідчі ізолятори виконують функції виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і виправних колоній середнього рівня безпеки стосовно засуджених, які залишені для роботи з господарського обслуговування.

Прогресивна система виконання покарань – встановлений законом порядок зміни умов виконання кримінальних покарань, що поліпшує або погіршує правовий статус засудженого в залежності від його поведінки, ставлення до відбування покарання.

Класифікація засуджених до позбавлення волі – розподіл засуджених на відносно однорідні категорії в залежності від характеру і ступеня суспільної небезпеки скоєного злочину, минулих судимостей, статі, віку та інших особливостей особистості для створення найбільш ефективних умов для досягнення цілей покарання.

Дільниці карантину, діагностики й розподілу – структурні дільниці виправних та виховних колоній, створені з метою первинного психолого-педагогічного вивчення особистості новоприбулих засуджених, сприяння адаптації до умов позбавлення волі, виконання програми ознайомлення засуджених з порядком виконання та умовами відбування покарання, для забезпечення особистої безпеки, виключення безконтрольного спілкування новоприбулих засуджених з іншими засудженими та класифікації в межах установи для визначення оптимальних умов відбування покарання.

Дільниці ресоціалізації – структурні дільниці виправних та виховних колоній, де відбувається другий етап соціально-педагогічної роботи з засудженими, створюється з метою безпосереднього забезпечення оптимальних умов відбування покарання та проведення із засудженими соціально-виховної та психологічної роботи для досягнення мети їх виправлення і ресоціалізації.

Дільниці соціальної адаптації – структурні дільниці виховних колоній, де тримаються засуджені, які правомірно себе поведуть і сумлінно ставляться до праці і яким до закінчення встановленого строку відбування покарання або до дати застосування можливого умовно-дострокового звільнення від відбування покарання залишається не більше шести місяців, а також які, як правило, закінчили навчання у загальноосвітній середній школі або професійно-технічному училищі.

Дільниці посиленого контролю – структурні дільниці виправних колоній, де утримуються засуджені, які виявили високий ступень соціальної занедбаності і схильні до вчинення правопорушень.

Дільниці соціальної реабілітації – структурні дільниці виправних колоній мінімального і середнього рівня безпеки, де утримуються засуджені, вперше засуджені до позбавлення волі за злочини, вчинені з необережності, злочини невеликої та середньої тяжкості, а також які стають на шлях виправлення і переведені з колонії у порядку визначеному ст.101 КВК.

Режим у виправних і виховних установах – встановлений законом та іншими нормативно-правовими актами порядок виконання і відбування покарання, який забезпечує ізоляцію засуджених; постійний нагляд за ними; виконання покладених на них обов'язків; реалізацію їхніх прав і законних інтересів; безпеку засуджених і персоналу; роздільне тримання різних категорій засуджених; різні умови тримання засуджених залежно від виду колонії; зміну умов тримання засуджених.

Зміст режиму в виправних і виховних установах – встановлена в кримінально-виконавчому законодавстві система правил, що визначають порядок та умови виконання та відбування позбавлення волі, а також забезпечують застосування до засуджених засобів виправлення.

Звільнення від відбування покарання – міжгалузевий правовий інститут, який передбачає, за наявності встановлених законодавством підстав, закінчення кримінально-виконавчих правовідносин і кримінально-виконавчої діяльності і припинення щодо особи здійснення правообмежень і реалізації кари, обсяг якої передбачений конкретним видом кримінального покарання.

Адміністративний нагляд – це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюються органами внутрішніх справ.

Контроль за звільненими від відбування покарання з випробуванням – являє собою систему заходів, які включають нагляд і

перевірку, спрямовані на встановлення відповідності поведінки цих осіб передбаченим законом вимогам протягом випробувального терміну, завданням якого є запобігання протиправній поведінці умовно засуджених шляхом комплексного застосування примусу і виховання.

9. Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003 № 1129-IV - Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3-4. - Ст. 21. Із наступними змінами та доповненнями. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
2. Кримінально-виконавче право : навчальний посібник / уклад. Конопельський В. Я., Резніченко Г. С., Грішин В. А., Марченко О. А., Кричевська Х. О. Одеса : ОДУВС, 2018. - 343 с.
3. Виконання кримінальних покарань та пробації. Законодавство. Роз'яснення. Зразки документів : навчальний посібник / уклад. Ковальський В. С. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 824 с.
4. Кримінально-виконавче право України [У схема та таблицях]: Навч. посібник / За заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. / [Олефір В. І., Колб О. Г., Рогатинська Н. З., Ткачук В. Є., Банах С. В.] – Київ, 2016. - 264 с.
5. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2016. - 158 с.
6. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2015. – 392 с.

Допоміжна:

1. Богатирьов І. Г. Криза пенітенціарної реформи в Україні: причини та шляхи їх вирішення / І. Г. Богатирьов // Право і суспільство. - 2016. - № 4. - С. 161-166.
2. Богатирьов І. Г. Теорія дослідження пенітенціарної системи України через призму науки кримінально-виконавчого права / І. Г. Богатирьов, О. О. Шкута // Публічне право. - 2016. - № 2. - С. 189-195.
3. Горох О. П. Звільнення від покарання та його відбування (аналіз судової статистики) / О. П. Горох // Наука і правоохоронна. - 2016. - № 3. - С. 167-175.
4. Карелін В. В. Гарантії дотримання правових принципів застосування заходів заохочення та стягнення під час виконання покарання у виді позбавлення волі / В. В. Карелін, М. В. Пузиревський // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2017. - № 2. - С. 133-141.
5. Колб О. Г. Про деякі змістовні елементи поняття "кримінально-виконавча діяльність персоналу органів та установ виконання покарань" / О. Г. Колб, В. В. Ремєга // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2017. - № 1. - С. 164-172.
6. Ліховіцький Я. О. Персонал органів та установ виконання покарань як суб'єкт реалізації сучасної кримінально-виконавчої політики / Я. О. Ліховіцький // Вісник Чернівецького факультету Національного університету

“Одеська юридична академія”. - 2017. - Вип. 3. - С. 102-111.

7. Михайлик Д. О. Місце інституту умовно-дострокового звільнення засудженого від відбування покарання у кримінально-виконавчому процесу України / Д. О. Михайлик // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). - 2017. - Вип. 4-5. - С. 116-122.

8. Пузирьов М. Фундаментальні засади виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк у Канаді: порівняльно-правовий аналіз / М. Пузирьов // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 8. - С. 160-164.

9. Сорока А. В. Системний підхід щодо ресоціалізації особистості після звільнення від відбування покарання / А. В. Сорока // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Психологія. - 2015. - Вип. 58. - С. 147-150.

Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських занять та самостійної підготовки

Кулик Л.М., Резніченко Г.С.,

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Підписано до друку 30.10.2018 р. Формат 60х90/16.

Папір офсетний.

Гарнітура “Times New Roman”. Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 2,1

Видавництво ОДУВС

Наклад 15 прим.

м. Одеса, вул. Новощіпний ряд, 2.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія А № 494632 від 01.01.2012 р.

тел. 048-788-14-72; email – kopirka.otd@gmail.com